

IX.

JOANNES STIBERUS, qui cum novem annos officium procancellarii five directoris cancellariæ gessisset, ad Cancellarii honorem adscendit, testimonio viri egregii *Pantaleonis Candidi*, antistitis quondam Bipontini, nobis laudandus. Hic enim in fine orationis funebris ipsi habitæ (a) his verbis Cancellarii vitam describit: „ Is autem, postquam „ in patria Binga & alibi a pueris ad timorem Dei, pietatem, & omnem honestatem vitæ & morum diligenter institutus & educatus est, in literis & studio juris plurimum profecit. Et quia ab ingenio, industria & sapientia plurimum commendabatur, ab illustrissimo principe WOLFGANGO inter intimos quosque receptus est. Cui cum pietatem & solertiam suam in scribendo, agendo & consulendo aliquamdiu probavisset, ad Cancellarii non solum vices, sed & officium & dignitatem est evectus. Idque munus sedulo, circumspecte & cum singulari authoritate gessit, & consilia sua ad ecclesiæ ædificationem & ad totius ducatus utilitatem direxit. Idem etiam inter præcipuos fuit, qui minoribus annis principis JOHANNIS Bipontini ad gubernacula federunt, quorum opera Dei auxilio felix hujus ducatus gubernatio fuit & salutaris. Vir fuit non proceræ staturæ, sed tamen forma egregia & gravi præditus, erga alios promptus & officiosus. Optimo amico & intimo usus est *D. Ulrico Sitzingero*, ante ipsum Cancellario Bipontino, viro, dum viveret, celebri & præclaro de ecclesiis & scholis & duobus ducatibus Neoburgensi & Bipontino optime merito. Cum hoc, quod probe memini, familiarissime conversatus est, hujus sermonibus mirifice delectatus, hujus consiliis valde adjutus & insti-

M 3

„ tutus

(a) Quæ inter ejus orationes funebres ex *Mose concinnatas* ac Biponti typis Casp. Wittelii an. 1701 excusæ est XVI, p. 325-349.

„ tutus est. Illius suafu & opera , & hujus assensu atque
 „ auxilio ordinatio ecclesiastica hujus & Neoburgensis ducatus
 „ concepta & in ordinem digesta est. Illius & hujus in-
 „ stinctu schola Hornbachiana instituta & introducta est ,
 „ quæ tot jam annos multos doctos viros ecclesiis & scho-
 „ lis ministros & politiis consiliarios suppeditavit. Horum
 „ ego virorum *Sitzingeri* & *Stiberi* tanto honorificentius &
 „ majori cum devotione commemini , quod ambo fideles
 „ mei & benefici promotores a pueris mihi in his terris &
 „ amici extiterunt. Et quanquam hoc tempore controversiæ
 „ quædam ortæ sunt , de quibusdam formis loquendi , quæ
 „ etiam has ecclesias aliquo modo perturbarunt: tamen Can-
 „ cellarius hic *Stiberus* pro sua prudentia eam sententiam se
 „ amplecti professus est , quæ in libris ab ordinatione eccle-
 „ siastica nostra nominatis comprehensa est , in quibus locos
 „ communes *Philippi Melanchtonis* p. m. magni semper fecit
 „ & plurimum commendavit. Hic igitur præclarus vir,
 „ *Joannes Stiberus* , postquam vitæ cursum Dei gratia usque
 „ ad annum ætatis produxisset , post paucarum septimana-
 „ rum morbum placidissime decessit. „ Hactenus *Pantaleon*
 „ noster. (b) Quod ad cetera ab ipso gesta attinet , videtur
 „ is *Henricum Schwebelium* in conscribendo celebratissimo illo
 „ testamento Wolfgangi ducis d. XVII Aug. CIOCLXVIII Mei-
 „ senhemii condito vel maxime adjuvisse ; quemadmodum dein
 „ quoque cum *Schwebelio* adfuit actibus pactisque omnibus ,
 „ quæ illam familiæ Augustæ legem proxime consecuta sunt.
 „ Idem effecit , ut , quæ sub Ruperto duce Wolfgangi quondam
 „ tutore prima prodierat ordinatio judiciaria curis secundis
 „ emen-

(b) Qui etiam , cum carmine in laudem Joannis I, ducis L. IV p. 65.
 sq. laudes virorum sub duce isto præstantissimo clarorum int. Sti-
 beri mentionem hoc disticho fecit honorificam :

„ In precioque duci magno fuit ipse Stiberus.

„ Corpore non magnus , sed honore & pectore magnus.

emendata & aucta Lauingæ ad Danubium recuderetur (c).
Triennio ante ibidem quoque excusa fuerat ordinatio rei metallicæ in ducatu Bipontino. (d) Tandem adiicimus elogium sepulchrale, quod in Cancellarii nostri memoriam erectum fuit in templo primario Bipontino.

D. O. M. S.

ANNO SALUTIS HUMANAE M. DLXXXV
XIX KAL. JAN. PIE OBIIT CL.
VIR DOM. JOANNES STIBER, ILLUSTRIS-
SIMI PRINC. BIPON. CANCELLARI-
US AETATIS SUAE ANNIS LX MENSIB.
IX DIEBUS IIII. EXACTIS.

JANUS SUB HOC STIBERUS ABDITUR SOLO
SUIQUE VOX MANUSQUE FIDA PRINCIPIS
QUEM VITA MORTI PRIMA DESTINAVERAT
A MORTE VITAE VENDICANS MORI ADSERIT
LUGENT AMICI, CONDOLENT RESPUBLICA
LUGET FIDES INTEGRITAS CONSTANTIA
AMOR JUGALIS CARITAS MEMOR SIMUL
JUBETQUE CONJUGEM JUBETQUE LIBEROS
SAXUM HOC UBI PONUNT BEATITUDINEM
MARITO PATRI GRATULANTUR COELICA

DISSOLVI CUPIO TECUM QUO VIVERE POSSIM
CHRISTE RESURGENTI LIMINA PANDE POLI,

Inter

-
- (c) Untergerichtsordnung vnser Wolffgangs von Gotts gnaden Pfalzgrauens 2c. wie die hinfüro an allen Undergerichten inn vnserm Zweybrückischen Fürstenthumb obseruirt gehalten werden soll 1568.
- (d) Verfordnung, wie es vff vnser Herzog Wolffgangs 2c. Silber, Kupfer, Bley und Quecksilber Werkwerken, in vnserm Fürstenthumb Zweybrücken gehalten werden solle. In truck gegeben vnd verfertigt MDLXV. Getruckt zu Lauingen durch Emanuel Salzer,

Inter filios tres, quos novi, *Ludovicum*, *Ulricum* & *Henricum*, secundus assessoris cameræ imperialis Spirensis magna cum laude obtinuit dignitatem; tertius vero consiliiarii Neoburgici honore conspicuus fuit.

† †

Quum hæc scripsissem, reliquum esse vidi, ut de Cancellarii nostri collegis quædam adderem. Curie magisterium tenuere tum *Christophorus Landschad a Steinach*, junior (a), cui discedenti successit filius *Johannes*, antea Vicegerens (b), tum qui huic etiam successor datus est *Wolfgangus Wambold ab Umstatt*, junior (c), qui officium illud administravit inde ab an. CIOCLXXVIII ad finem usque LXXXIII. Anni autem infrequentis initio jam dignitate hac prima ornatus videtur *Luterus Quad a Landskron*. Sed neque hic eandem ultra quadriennium tenuit. Inter consiliarios tandem eosque lectos post Stiberum clari extitere *Henricus Schwebelius*, cujus vitam statim

-
- (a) Quem scilicet eundem fuisse duxeramus cum *Christophoro Landschadio*, curie magistro 1538-1547, illum jam ab hoc distinguendum esse nobis videmus. Qui superiori ista ætate magisterium tenuit, natus fuit *Bleickardo Landschadio a Steinach* in Gundelsheim, qui vero post *Wernherum a Zeisskeim* certe inde ab an. 1555 eundem locum in curia & aula occupavit, illius est patruelis ac filius *Johannis Landschadii*, supremi aulæ archipalatinae magistri. Atque hic quidem *Christophorus* jam circa an. 1525 a nobis discessisse, neque nisi consiliiarii sanctioris honorem retinuisse videtur. Obiit deinde in summa senectute d. 20 Sept. 1585.
- (b) *Johannes* Christophori filius primum proprincipis usque ad an. 1575 dein inde per tres annos magistri honorem administravit.
- (c) Patrem enim habuit cognominem, qui inter alia munera etiam *Meisenhemensem* præfecturam aliquamdiu tenuit. Mirum quantum notitiæ *Humbrachtianae* in genealogia familiae hujus nobilis æque & aliarum a nostris documentis discrepent. Sed hoc alio tempore disputabimus.

statim illustrabimus, & Gallus *Tuschelin*, vir excellentissimus, cujus memoria vel maxime meretur, quæ diligentius renovetur (d).

X.

Stibero Cancellario datus est successor HENRICUS SUEBELIUS s. SCHWEBEL, illius jam a septendecim annis collega consiliorum & laborum fidissimus. Hujus autem viri tantæ fuere laudes, ut is, inter omnes, qui Cancellarii dignitatem quondam obtinere summam, fere unus eum *Sitzingero* comparari possit optimarum artium studiis rerumque civilium prudentia, imo eum uti vitæ curriculo, ita negotiorum & laborum multitudine superaverit. Itaque non solum sua ætate a laudatissimo quoque laudatus præconem invenit virtutis *Pantaleonem Candidum*, Polyhistorum olim Bipontinum & ecclesiarum antistitem, sed etiam hoc seculo meruit elogium, quod ipsi vir literatissimus *Georgius Christianus Joannis*, avus mihi nunquam non pie nominandus, conscripsit. (b) Liceat mihi igitur, tum hoc transcribere correctius auctiusque, atque notulis & avi & meis (c) illustrare,

N

tum

-
- (d) Vide interea de viro isto *Freheri theatrum virorum eruditorum & Joecheri allgemeines gelehrten Lexicon*.
- (a) In carmine amplissimo, quod scripsit *in laudem Johannis I comitis palatini Rheni ducis Bavariae, & Biponti &c. anno MDCIV die XII Augusti pie defuncti &c. Biponti excud. Caspar Wittelius anno MDCV, L. IV, p. 66-68*.
- (b) In schediasmate *de eruditis qui apud Bipontinos cum maxime per quinquaginta vel plures etiam annos officii praesue publicis memoriae Jo. Abr. Rauschii dioec. Lichtenberg. Antistitis & ecclesiae Baumholderensis reform. per LIIII annos Pastoris &c. sacro Biponti 1714 edito, n. II, p. 10-15*. Ad manus nobis est exemplar, ab ipso auctore curis secundis emendatum, quod sequimur.
- (c) Quarum illas stellulis, nostras literis notatas distinguemus,